

bezoekadres: Martinikerhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

De minister van Economische Zaken,
de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20.401
2500 EK DEN HAAG

Datum : - 9 DEC. 2015
Briefnummer : 2015-57.191/50/V6, PPM
Zaaknummer : 608402
Behandeld door : J. Koopmans
Telefoonnummer : 5.1.2e
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Standpunt Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en
Kansrijk Groningen 2016 - 2020

Geachte heer Kamp,

Op 14 december 2015 vindt de bestuurlijke afstemming plaats over het Meerjarenprogramma (MJP) van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) in het Nationaal Bestuurlijk Overleg Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. Het MJP is op veel onderdelen in goede samenwerking met de provincie en de gemeenten voorbereid en opgesteld. Daarmee is het MJP inhoudelijk in belangrijke mate *ons* MJP geworden. De ambities en de aanpak uit het MJP kunnen dan ook op brede steun rekenen van de regio. De bewoners centraal met een sterke focus op veiligheid en een aanpak die kan leiden tot een duurzaam toekomstperspectief voor het gebied.

Alvorens evenwel met het plan te kunnen instemmen moet worden voldaan aan twee belangrijke randvoorwaarden. Zekerheid over voldoende middelen om het plan onverkort te kunnen uitvoeren én een reëel perspectief op een substantieel lager winningsniveau dat naast het versterkingsprogramma bijdraagt aan een veiliger woon- en leefomgeving en herstel van vertrouwen. Wij lichten beide randvoorwaarden hieronder nader toe.

Financiën

Op dit moment ontbreekt een volledige en solide financiële onderbouwing aan het plan en is volstrekt onduidelijk of er voldoende financiële armslag is om het programma te kunnen uitvoeren.

In de navolgende alinea's maken wij duidelijk voor welke onderdelen dit in elk geval geldt:

1. Financiële middelen voor de 'Gebiedsgerichte aanpak'
Wij ondersteunen de gebiedsgerichte benadering van de NCG. Maar naast het uitspreken van ambities, het eens worden over de aanpak en het oprichten van een adequate uitvoeringsorganisatie zijn uitvoeringsbudgetten noodzakelijk. Deze budgetten betreffen de daadwerkelijke versterkingskosten van woningen en overige gebouwen en de kosten die daar in het kader van de gebiedsgerichte aanpak mee samen hangen. Deze kosten dienen primair voor rekening van de

Vertrouwelijk

Rijksoverheid c.q. de NAM te komen. Wij benoemen dit bewust zo, omdat wij niet willen treden in de verhouding tussen u en de NAM. Voor de regio geldt in elk geval dat de extra kosten daar niet terecht behoren te komen.

Het is noodzakelijk dat de gemeenten en NCG op voorhand op programmaniveau een helder financieel werkkader hebben. Er mag geen situatie ontstaan dat NAM op projectniveau na een intensief proces met bewoners alsnog niet instemt met de financiering. Als de aanpak start en de inwoners met de consequenties worden geconfronteerd, moet op voor hand duidelijk zijn, dat er voor de noodzakelijke ingrepen een toereikend budget beschikbaar is. De NCG en de betrokken overheden moeten hun afspraken kunnen nakomen. *Dat* is de basis voor herstel van vertrouwen.

Op grond hiervan mag u niet concluderen dat provincie en gemeenten hun financiële verantwoordelijkheid niet zouden nemen. Wij doen dat door de beschikbare middelen voor woon- en leefbaarheidsplannen, herstructureringsplannen en reguliere vervanging en onderhoud zo veel als mogelijk in samenhang met de gebiedsgerichte aanpak in te zetten in combinatie met het budget dat beschikbaar is vanuit het Akkoord "Vertrouwen op herstel, herstel op vertrouwen".

Deze middelen zijn evenwel niet toereikend voor de totale aanpak. Voor het bieden en borgen van een duurzaam toekomstperspectief voor de regio, te beginnen met de gebieden die het meest ingrijpend worden aangepakt is meer nodig dan de gemeenten zelf kunnen bijdragen. We denken met name aan:

- Scholenprogramma
- Maatschappelijk vastgoed
- Cultureel erfgoed /beeldbepalende panden
- Zorggebouwen
- Kinderopvangaccommodaties en andere "publieksgebouwen"

Het scholenprogramma is hierin het verst gevorderd. Maatregelen worden concreet en daarmee ook de financiële implicaties. De voortvarendheid waarmee het scholenprogramma wordt opgepakt wekt vertrouwen en dempt ook de bestaande gevoelens van onveiligheid en onrust. Gemeenten komen te staan voor een forse onvoorziene financiële inspanning en zijn bereid daarin op basis van eigen verantwoordelijkheid bij te dragen. Ook hier geldt dat aan een betere balans tussen lusten en lasten invulling kan worden gegeven door een financiële bijdrage van de Rijksoverheid waarmee stagnatie kan worden voorkomen en daadwerkelijk herstel van vertrouwen kan worden geboekt.

In het algemeen geldt dat investeringen die op deze vlakken niet volledig door gemeenten/provincie kunnen worden opgevangen omdat ze ontijdig zijn en gericht zijn op toekomstbestendigheid moeten worden opgevangen in een jaarlijks werkbudget dat door het Rijk aan de NCG ter beschikking wordt gesteld.

Verder hebben wij een raming gemaakt voor de gebiedsgerichte- en toekomstgerichte benadering. Zoals hierboven al aangehaald gaat het dan o.a. om maatschappelijk vastgoed, cultureel erfgoed, beeldbepalende panden, stedenbouwkundig perspectief/openbare ruimte/herverkavelen, het levensloop bestendig maken van woningen. Het kan ook voorkomen dat buiten de gehanteerde contouren proceskosten gemaakt moeten

Vertrouwelijk

worden in relatie tot cultureel erfgoed of beeldbepalende panden. Dit met als doel om vast te stellen wat in dat betreffende geval de verhouding moet zijn tussen de kosten voor schadeherstel/versterking en de (cultuur-historische) waarde van het pand.

Wij hebben hierbij gebruik gemaakt van de kengetallen voor stads- en dorpsvernieuwing. Dat betekent dat hiervoor een bedrag nodig is voor de aanpak van de eerste tienduizend woningen in de 0,2 en 0,3 PGA-contour $\times \text{€ } 25.000$ (kengetal) = **€ 250 miljoen. Alleen al het programma om versneld tot veilige en toekomstbestendige schoolgebouwen kent een ongedekt tekort van € 60 miljoen.**

2. Financiële middelen voor de gewenste Energietransitie
De versterkingsopgave uit het MJP wordt stevig gekoppeld aan een energietransitie. Daar zijn wij erg blij mee. Echter voor het overgrote deel gaat het in het MJP dat nu voorligt om inzet en ambitie en is het niet concreet uitgewerkt in een financieel voorstel. Dat geldt voor de energietransitie in woningen/gebouwen, als ook de lokale opwekking van energie.

Er zijn afspraken gemaakt tussen de Rijksoverheid en de woningbouwcorporaties. Wij zijn van mening dat er een gelijk speelveld moet zijn tussen huurders en particuliere eigenaren. Er is een stimuleringsregeling nodig om individuele eigenaren in staat te stellen om deze investering aan de versterking te koppelen.

In een eerste (voorzichtige) raming komen wij op een benodigd budget binnen het voorgestelde gebied van de eerste 10.000 woningen $\times \text{€ } 30.000$ (kengetal) = **€ 300 miljoen.**

3. Handhaving van de bestaande regelingen
Ten aanzien van de regelingen in het MJP moet op korte termijn meer duidelijkheid ontstaan, zodat de bewoners weten onder welke voorwaarden wordt versterkt of andere keuzen kunnen worden gemaakt. Er worden nieuwe regelingen aangekondigd, van enkele bestaande regelingen een einddatum genoemd en in sommige gevallen worden nog nader af te spreken criteria geïntroduceerd. Dat geldt voor de regeling waardevermeerdering, aankoop, meerkosten nieuwbouw, schrijnende gevallen etc. Voorlopig blijft daarmee de onzekerheid voor veel inwoners in stand.

Wij vinden dat in de richting van de bewoners niet acceptabel en stellen ons daarom op het standpunt dat bestaande regelingen in stand moeten blijven tot het moment dat de NCG in overleg met de betrokken overheden en de maatschappelijke organisaties tot nieuwe voorstellen is gekomen. Dat betekent dat de regelingen waardevermeerdering en meerkosten nieuwbouw in de huidige vorm beschikbaar moeten blijven.

Met name de huidige waardevermeerderingsregeling wordt in het gebied gewaardeerd. Het is een vorm van noodzakelijke compensatie en een eerste voorzichtige aanzet tot verduurzaming van het gebied. Met een verenging van deze regeling wordt ieder gevoel van erkenning van de problematiek en benodigd draagvlak van onze inwoners teniet gedaan.

Vertrouwelijk

Wij verlangen daarom continuering van de huidige regeling voor woningeigenaren met erkende schade (ongeacht de woonplaats). Wij willen een aanvulling van het budget indien dat voor het einde van de planperiode (2014 t/m 2018) is uitgeput op basis van erkende aanvragen. Het daarvoor noodzakelijke aanvullende budget ramen wij op **€ 40 miljoen** (10.000 nieuwe schadegevallen x € 4.000,-).

Resumerend achten wij voor het wetslagen van het MJP een uitvoeringsbudget noodzakelijk in de orde van grootte van **€ 600 miljoen voor deze planperiode van 5 jaar**.

Wij vinden de noodzakelijke versterkingsmaatregelen en de daaraan gekoppelde gebiedsgerichte aanpak leidend en maatgevend voor de kosten en *niet* het beschikbare budget.

Gemeenten en provincie dragen naar vermogen bij op basis van hun respectievelijke verantwoordelijkheid. Extra kosten die direct of indirect samenhangen met de gevolgen van de gaswinning en/of de reguliere verantwoordelijkheid van gemeenten en provincie te boven gaan dienen niet in de gemeentelijke en provinciale begrotingen terecht te komen en daarmee de inwoners van het gebied te belasten. Bij een nieuw evenwicht tussen lusten en lasten hoort voldoende financiële armslag van de Nationaal Coördinator om met de betrokken overheden tot een verantwoorde en vertrouwenwekkende aanpak te komen. Het is in het bijzonder aan de minister om die armslag vooraf te garanderen. Ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van schadeafhandeling en de gebiedsgerichte benadering en de daaruit voortvloeiende versterkingsopgave is helder dat dit voortvloeit uit de wettelijke aansprakelijkheid van NAM. Daar bovenop is er een werkbudget nodig om voor te kunnen sorteren op de ontijdigheid van publieke investeringen en toekomstgerichte keuzes te kunnen maken.

Daarbij moeten wij ons beseffen dat bovenvermelde bedragen uitgaan van ramingen. Dat betekent dat de hierboven genoemde bedragen geen budgetplafonds zijn en bijstelling per jaar kan plaatsvinden.

Relatie MJP en gaswinningsniveau

Het versterkingsprogramma is een centraal onderdeel van het MJP. Gemeenten en provincie hebben hun medewerking aan het versterkingsprogramma altijd gekoppeld aan een betekenisvolle verlaging van de gasproductie. De lasten van het versterkingsprogramma zijn aan de inwoners van het gebied alleen goed uit te leggen en kunnen van de inwoners alleen worden verlangd, indien ook via beperking van de gasproductie wordt bijgedragen aan de beperking van de veiligheidsrisico's. Dit geldt temeer als via de reductie van de gaswinning de omvang van de versterkingsopgave kan worden beperkt.

Daarnaast is onzeker in welk tempo de versterkingen daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd en welke omvang de versterkingsoperatie uiteindelijk zal moeten hebben. Beperking van de gaswinning geeft naar huidige inzichten meer tijd om de noodzakelijke maatregelen te treffen.

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn en willen worden voor het productieniveau willen wij ons besluit tot instemming met het MJP kunnen nemen in de context van het winningsbesluit dat u voorstelt.

Vertrouwelijk

Omdat de aspecten winning en versterken in onze opinie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, verlangen wij -anders dan nu is voorgesteld- bespreking van beide onderdelen op één en hetzelfde moment, te weten in het Nationaal Bestuurlijk Overleg van 14 december aanstaande.

Afsluiting

Nogmaals, de ambities en de aanpak uit het MJP kan op brede steun rekenen van de regio. De bewoners centraal met een aanpak die kan leiden tot een duurzaam toekomstperspectief voor deze regio. Wij treden graag zo spoedig mogelijk met u in overleg om over de randvoorwaarden overeenstemming te bereiken, zodat de resultaten daarvan in het geplande bestuurlijke overleg van volgende week kunnen worden bevestigd.

Deze brief verzenden wij mede namens de gemeenten Appingedam, Bedum, Ten Boer, Delfzijl, Eemsum, Groningen, Hoogezand-Sappemeer, Loppersum, De Marne, Menterwolde, Slochteren en Winsum,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

5.1.2e

, voorzitter.

5.1.2e

, secretaris.